

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНИ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСІВ

КОНТЕНТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура місцевих бюджетів

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ бакалавра _____
(назва освітнього ступеня)

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр, назва спеціальності)

спеціалізації / предметної спеціальності _____
(шифр і назва)

освітньо-професійна програма _____ Фінанси і кредит _____

(назва)

Укладач: Паршин Ю.І., доктор економічних наук, професор, професор кафедри
інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

**Завідувач кафедри інформаційної
економіки, підприємництва та фінансів
д.е.н., професор**

_____ **О.О. Шапуров**

2023 рік

Змістовий модуль 1. Характеристика місцевих бюджетів. Його фонди.

Бюджетний Кодекс – правова основа місцевих бюджетів. Місцеві бюджети як система фінансових відносин, що склалися між місцевими та державним бюджетами. Місцеві бюджети, як організаційна форма мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Види місцевих бюджетів України та їх структура. Права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетних коштів. Бюджетний процес на місцевому рівні. Порядок складання проекту місцевих бюджетів. Порядок розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів. Порядок складання, розгляду і затвердження звіту про виконання місцевих бюджетів та виконання місцевих бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття. Періодичність, структура і терміни подання звітності про виконання місцевих бюджетів.

Тема 1. Характеристика місцевих бюджетів (Лекція – 2 год.)

Питання: 1. Місцеві бюджети в бюджетній системі України;
2. Бюджетний процес і бюджетний календар.

Тема 2. Загальний фонд місцевого бюджету (Лекція – 2 год.)

Питання: 1. Дохідна частина загального фонду місцевого бюджету;
2. Видатки загального фонду місцевого бюджету.

Змістовний модуль 2. Міжбюджетні відносини. Бюджет орієнтований на результат

Механізм вирівнювання за рахунок дотацій. Порядок та умови надання субвенцій. Тенденції формування та склад дохідної бази місцевих бюджетів. Порядок формування доходів місцевих бюджетів. Склад доходів місцевих бюджетів. Характеристика власних і закріплених доходів. Розподіл окремих видів податку між рівнями бюджетів. Склад і структура податкових надходжень. Склад і структура неподаткових надходжень. Економічна природа та виникнення місцевого оподаткування. Склад місцевих податків і зборів. Практика місцевого оподаткування. Проблеми реформування місцевого оподаткування.

Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі. Гендерно-орієнтоване бюджетування на місцевому рівні. Бюджетні програми ОТГ. Практика місцевого оподаткування. Склад місцевих податків і зборів. Порядок формування податку на нерухомість, єдиного податку. Порядок формування збору за місця паркування транспортних засобів, туристичного збору. Проблеми реформування місцевого оподаткування.

Тема 3. Спеціальний фонд місцевого бюджету (Лекція – 2 год.)

Питання: 1. Доходи спеціального фонду місцевого бюджету;
2. Видатки спеціального фонду;
3. Бюджет розвитку.

Тема 4. Міжбюджетні відносини (Лекція – 2 год.)

- Питання:** 1. Механізм вирівнювання за рахунок дотацій;
2. Порядок та умови надання субвенцій.

Змістовний модуль 3. Фінансування проектів розвитку ОТГ. Бюджетний контроль і моніторинг

Фінансування проектів ОТГ з державного фонду регіонального розвитку. Альтернативні джерела. Фінансові ресурси комунальних підприємств.

Компетенція місцевих органів влади в галузі фінансів, їх участь у бюджетному процесі. Права й обов'язки органів місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади на етапах складання, розгляду, затвердження і виконання бюджету.

Головні розпорядники бюджетних коштів: їх права і обов'язки. Права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання місцевих бюджетів.

Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок з проектом Державного бюджету та планами економічного і соціального розвитку регіонів. Контроль у бюджетному процесі. Аудит ефективності виконання бюджетних програм. Бюджетний моніторинг. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська та змішана. Їх характеристика, переваги та недоліки. Необхідність фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління, методи та види фінансового контролю. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль на місцевому рівні. Органи, які здійснюють фінансовий контроль. Організація фінансового контролю на місцевому рівні. Контроль фінансових органів за формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів і власних коштів бюджетних установ. Особливості контролю фінансових органів за використанням грошових фондів, виділених на освіту, охорону здоров'я, культуру, місцевому господарству. Аудит як форма незалежного фінансового контролю на місцевому рівні.

Тема 5. Бюджет орієнтований на результат (Лекція – 2 год.)

- Питання:** 1. Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі;
2. Гендерно-орієнтоване бюджетування на місцевому рівні;
3. Бюджетні програми ОТГ (Об'єднані територіальні громади).

Тема 6. Фінансування проектів розвитку ОТГ (Лекція – 2 год.)

- Питання:** 1. Фінансування проектів ОТГ з державного фонду регіонального розвитку;
2. Альтернативні джерела;
3. Фінансові ресурси комунальних підприємств.

Тема 7. Бюджетний контроль і моніторинг (Лекція – 2 год.)

- Питання:**
1. Контроль у бюджетному процесі;
 2. Аудит ефективності виконання бюджетних програм;
 3. Бюджетний моніторинг.

Рекомендована література

Основна

1. Васильєва Н.В., Гринчук Н.М., Дерун Т.М., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади. Практичний посібник. Київ: 2019. 117 с.
2. Дерун Т.М. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад. Київ: АМУ, 2018. 40 с.
3. Муніципальні фінанси: навч. посіб / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. Тернопіль: Астон, 2019. 360 с.
4. Наталенко Н.В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль). Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2017. 72 с.

Допоміжна

1. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування: навч. посіб. / за заг. наук. ред. М.М. Білінської. Київ: НАДУ, 2018. 200 с.
2. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні: монографія / за наук. ред. В.С. Загорського. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016. 238 с.
3. Ткачук А., Наталенко Н. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад. Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2020. 76 с.

Інформаційні ресурси

1. Бюджетний кодекс України. Редакція від 24.08.2023, підстава - 3278-IX
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Податковий кодекс (редакція від 01.08.2023 року). URL:
<https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/nalogovyi-koдекс/>
3. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій.
4. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України/ URL:
<http://www.minregion.gov.ua/>.